

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om inhemsk produktion av oljeväxter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att en ny treårig lag ges om inhemsk produktion av oljeväxter. Det föreslås att produktionsmängden för oljeväxter som får stöd ytterligare begränsas genom ett fast anslag per skördeår som årligen reserveras i statsbudgeten och inom ramen för vilket priset på oljefrö som årligen odlas i hemlandet sänks till den nivå som gäller för importerat oljefrö. Det föreslås att om fastställandet av grunderna för prissänkningssättningen stadgas så att förändringar av importpriset som understiger 20 % inte inverkar på beloppet av prissänkningssättningen. Det föreslås att för prissänkningssättningen även fastställs ett maximibelopp per kilogram för varje skördeår.

I motsats till den gällande lagen ingår i propositionen inte några stadganden om fastställande av priset på oljefrö som odlas i hemlandet och om fastställande av produktionsmängderna. Lantbruksproducenternas centralorganisationer och livsmedelsindustrin kan inom ramen för maximibeloppet av prissänkningssättningen komma fritt överens om dessa.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1993 med undantag av det stadgande som gäller fastställande av ett jämförelsepris på utländskt oljefrö som avses träda i kraft den 1 september 1992.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget

Syftet med lagen om inhemsk produktion av oljeväxter (1338/87) är att den inhemska produktionen av oljeväxter skall tryggas och att landet skall bli tillräckligt självförsörjande i fråga om foderråvaror. Med stöd av lagen regleras därför omfattningen av produktionen av oljeväxter, besluts om priset på oljefrö och understöds den inhemska produktionen av oljeväxter med statens medel. Maximibeloppet av stöd för oljefrö som odlas i hemlandet är 391 milj. mk skördeåret 1992/93. Det beräknas att ca 119 milj. kg oljefrö kan användas inom växtoljeindustrin med hjälp av stödet. Odlingsarealen för oljeväxter är årligen 70 000—80 000 hektar.

Lagens giltighetstid var ursprungligen tre år,

men dess giltighetstid förlängdes två gånger med ett år. På basis av gällande ikraftträdelsestadgande gäller lagen oljefrö som odlas här åren 1988—1991.

2. Propositionens mål och de centrala förslagen

För att den inhemska produktionen av oljeväxter skall tryggas och för att landet skall bli tillräckligt självförsörjande i fråga om oljeråvaror föreslås att en ny lag stiftas om inhemsk produktion av oljeväxter. Giltighetstiden för lagen är tre år. Genom prissänkningssättning, ett stöd som betalas av statens medel, sänks

priset på oljefrö som odlas i hemlandet till den nivå som gäller för utländskt importerat oljefrö. Det föreslås att produktionsmängden för oljefrö årligen fortfarande begränsas genom en fast prissänkningssättning, om vilken stadgas i lagen. Enligt den gällande lagen är maximibeloppet av stöd för produktionen av oljefrö skördeåret 1992/93 högst 391 milj. mk. Det föreslås att maximibeloppen av stöd för produktionen av oljefrö är 371 milj. mk för skördeåret 1993/94, 360 milj. mk för skördeåret 1994/95 och 346,5 milj. mk för skördeåret 1995/96. Vidare föreslås att för den per kilogram beräknade prissänkningssättningen fastställs maximibelopp, som är 3,23 mk för skördeåret 1993/94, 3,13 mk för skördeåret 1994/95 och 3,01 mk för skördeåret 1995/96.

Priset på oljefrö som med stöd av prissänkningssättning odlats i hemlandet skall sänkas till den nivå som gäller för motsvarande utländskt importerat oljefrö. Avsikten är att importpriset på utländskt frö kan fluktuera högst 20 % utan att fluktueringen inverkar på beloppet av prissänkningssättningen. För att prisfluktuationerna skall kunna jämföras fastställer jord- och skogsbruksministeriet i september 1992 ett jämförelsepris. Har importpriset på utländskt oljefrö under skördeåret sjunkit med mera än 20 % i förhållande till jämförelsepriset, höjs prissänkningssättningen med ett belopp som överstiger gränsvärdet. På motsvarande sätt sänks prissänkningssättningen om importpriset på utländskt frö har stigit med minst 20 % i förhållande till jämförelsepriset, med ett belopp som överstiger gränsvärdet. Prissänkningssättningen fastställs och betalas på basis av månatligen köpta frö mängder. Enligt den gällande lagen betalas prissänkningssättning i enlighet med de mängder frö som under en kalendermånad använts i förädlingen. Inom ramen för skördeåret räknas de ökade och minskade beloppen av prissänkningssättningen samman. Skulle det sammanlagda beloppet av de månatliga prissänkningssättningarna under skördeåret

överstiga maximimängden under skördeåret, ökas det anslag som anvisats för prissänkningssättningarna med motsvarande belopp.

Vid ingången av 1993 indras jordbruksstyrelsen. De uppgifter som i den gällande lagen hör till jordbruksstyrelsen föreslås bli överförda på jord- och skogsbruksministeriet. Ministeriet får till uppgift att betala prissänkningssättning samt att sköta olika övervakningsuppgifter i samband med utbetalningen. Ministeriet har även rätt att på samma sätt som tidigare meddela närmare föreskrifter om verkställigheten av lagen.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inte några verkningar på organisationen. På grund av indragningen av jordbruksstyrelsen föreslås att vissa utbetalnings- och övervakningsuppgifter överförs på jord- och skogsbruksministeriet.

Inhemska produktion av oljevaxter har från 1990 understötts som följer:

År	Förädling milj. kg	Prissänkningssättning mk/kg	milj. mk
1990	107,9	3,61	390,0
1991	143,7	3,67	528,0
1992	110,1	3,55	410,0
1993	—	—	391,0

I statsbudgeterna reserveras årligen ett fast anslag för betalning av prissänkningssättningarna. Anslaget uppgår 1994 till 371 milj. mk, 1995 till 360 milj. mk och 1996 till 346,5 milj. mk.

4. Ärendets beredning

Propositionen har beretts i jord- och skogsbruksministeriet. Intresseorganisationerna inom branschen har hörts vid beredningen.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1 §. *Allmänna stadganden.* Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om lagens huvudsakliga syfte och begreppet skördeår. Förslaget motsvarar innehållet i den gällande lagen. På grund av en ändring i systemet är antalet metoder mindre än tidigare.

2 §. *Beloppet av prissänkningssättning.* Det föreslås att för maximibeloppet av prissänkningssättningen och det belopp som beräknas per kilogram frö skall fastställas ett maximibelopp per skördeår. Den inhemska produktionen av oljeväxter bör med stöd av denna lag inte styras av staten på annat sätt än genom prissänkningssättning, vars maximibelopp för skördeåret 1993/94 uppgår till 371 milj. mk, för skördeåret 1994/95 till 360 milj. mk och för skördeåret 1995/96 till 346,5 milj. mk. På motsvarande sätt är maximibeloppen av prissänkningssättningarna beräknade per kilogram frö 3,23 mk för skördeåret 1993/94, 3,13 mk för skördeåret 1994/95 och 3,01 mk för skördeåret 1995/96.

3 §. *Växtoljefabrikernas andelar.* Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om fördelningen av prissänkningssättningsandelarna till växtoljefabrikerna. Beslut i ärendet fattas i samtliga fall av jord- och skogsbruksministeriet. Frånsett smärre ändringar motsvarar förslaget stadgandet i den gällande lagen.

4 §. *Allmänna villkor för prissänkningssättning.* Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om de allmänna villkoren för prissänkningssättningen. Om den allmänna principen för prissänkningssättningen stadgas i 1 mom. Principen motsvarar innehållet i den gällande lagen. Det föreslås att i paragrafens 2 mom. intas ett stadgande enligt vilket jord- och skogsbruksministeriet i september 1992 fastställer ett jämförelsepris för utländskt oljefrö. Avsikten är att följa med priset under lagens giltighetstid.

Prissänkningssättningen betalas på basis av månatligen köpta frömängder och prisnoteringarna görs månatligen. Avsikten är att möjliggöra en prisfluktuation om 20 % i förhållande till nämnda jämförelsepris utan att det inverkar på beloppet av prissänkningssättningen. Har importpriset på utländskt frö sjunkit mera än 20 % i förhållande till jämförelsepriset, ökas prissänkningssättningen med ett belopp som

överstiger gränsvärdet. Har importpriset på utländskt frö stigit mera än 20 % i förhållande till jämförelsepriset, minskas prissänkningssättningen med ett belopp som överstiger gränsvärdet. De ökningar och minskningar i prissänkningssättningarna som betalas månatligen under skördeåret räknas samman. Om det sammanlagda prissänkningssättningsbelopp som betalas månatligen under skördeåret överstiger det i 2 § 1 mom. avsedda maximibeloppet, skall det för prissänkningssättningar anvisade anslaget ökas med motsvarande belopp.

5 §. *Priset på frön.* Det föreslås att i paragrafen intas stadganden om vad som avses med utländskt och inhemskt pris på oljeväxter. Stadgandena motsvarar innehållet i den gällande lagen.

6 §. *Intagande av prissänkningssättning i statsbudgeten.* Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om ett anslag som åren 1994—1996 intas i statsbudgeten för prissänkningssättningar. Förslaget motsvarar tekniskt innehållet i den gällande lagen. Det är dock nödvändigt att höja de nämnda anslagen om importpriset på utländskt oljefrö sjunker över 20 % i förhållande till det jämförelsepris som fastställes i september 1992.

7 §. *Ansökan om och betalning av prissänkningssättning.* Det föreslås att prissänkningssättningen betalas i enlighet med de frömängder som månatligen köpts upp av oljefabrikerna. Enligt den gällande lagen sker utbetalningen på basis av de mängder frö som använts i förädlingen. På grund av nedläggningen av jordbruksstyrelsen föreslås att uppgiften överförs på jord- och skogsbruksministeriet.

8 §. *Växtoljefabrikernas skyldigheter.* Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om växtoljefabrikernas förpliktelser. På grund av indragningen av jordbruksstyrelsen föreslås att övervakningsansvaret överförs på jord- och skogsbruksministeriet. Av växtoljefabrikerna skall inte längre förutsättas prissättningskalkyler för oljeväxtprodukter samt rapporter om sin kostnads- och lönsamhetsuppföljning. Till övriga delar motsvarar förslaget den gällande lagen.

9 §. *Följder av underlåtelse.* Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om följder av underlåtelse. På grund av indragningen av jordbruksstyrelsen föreslås att övervakningsansvaret

överförs på jord- och skogsbruksministeriet. Till övriga delar motsvarar förslaget den gällande lagen.

10 §. *Affärshemligheter*. Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om affärshemligheter. Förslaget motsvarar den gällande lagen.

11 §. *Fullmaktstadgande*. Förslaget motsvarar den gällande lagen.

12 §. *Ikraftträdande*. Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om lagens ikraftträdande och giltighetstid.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1993. Lagens 4 § 2 mom. föreslås dock träda i kraft den 1 september 1992.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om inhemsk produktion av oljeväxter

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Allmänna stadganden

För att trygga den inhemska produktionen av oljeväxter betalas inom ramen för statsbudgeten prissänkningersättning på det sätt som stadgas i denna lag.

I denna lag avses med skördeår en period om ett år som börjar den 1 juli och slutar den 30 juni följande år.

2 §

Beloppet av prissänkningersättning

Maximibeloppet av prissänkningersättningen för oljefrö som odlas i Finland är 371 miljoner mark skördeåret 1993/94, 360 miljoner mark skördeåret 1994/95 och 346,5 miljoner mark skördeåret 1995/96.

Maximibeloppet av prissänkningersättningen per kilogram frö är 3,23 mark för skördeåret 1993/94, 3,13 mark för skördeåret 1994/95 och 3,01 mark för skördeåret 1995/96.

3 §

Växtoljefabriernas andelar

Jord- och skogsbruksministeriet fastställer årligen varje växtoljefabriks andel av det i 2 § avsedda maximibeloppet av prissänkningersättningen enligt ett avtal mellan sammanslutningarna. Om inte sammanslutningarna kan nå överenskommelse i ärendet skall jord- och skogsbruksministeriet fastställa andelarna senast före utgången av mars året före skördeåret.

4 §

Allmänna villkor för prissänkningersättning

Enligt det maximibelopp av prissänkningersättningen som avses i 2 § betalas till oljefabriker av statens medel prissättningsersättning, genom vilken det inhemska priset på oljefrö sänks till den nivå som gäller för motsvarande importerat oljefrö. Övan avsedda oljefrön får användas som råvara för en växtoljefabrik endast här i landet.

Jord- och skogsbruksministeriet fastställer i september 1992 ett jämförelsepris för utländskt oljefrö.

Om importpriset på utländskt oljefrö under skördeåret har sjunkit mera än 20 procent i förhållande till det jämförelsepris som fastställts i september 1992, höjs det sammanlagda beloppet av medel som anvisats för prissänkningersättningar under ifrågavarande skördeår samt det i 2 § 2 mom. avsedda maximibeloppet med det antal procentenheter som prissänkningen överskrider det ovan avsedda gränsvärdet. Om priset på utländskt oljefrö har stigit, sänks på motsvarande sätt det sammanlagda beloppet av medel som anvisats för prissänkningersättningar under ifrågavarande skördeår.

5 §

Pris på frön

Kalendermånadens kilopris på utländskt oljefrö som motsvarar inhemskt frö är medeltalet av de representativa världsmarknadsprisnoteringarna under samma kalendermånad för utländskt oljefrö, ökat med skäliga importkostnader.

Inhemskt pris på oljefrö anses vara det pris om vilket har avtalats i förhandlingar mellan lantbruksproducenternas centralorganisationer och den organisation som företräder livsmedelsindustrin.

6 §

Intagande av prissänkningersättning i statsbudgeten

För betalning av prissänkningersättningar som avses i denna lag anvisas i statsbudgeten 1994 ett belopp av 371 miljoner mark, 1995 ett belopp av 360 miljoner mark och 1996 ett belopp av 346,5 miljoner mark.

7 §

Ansökan om och betalning av prissänkningersättning

Prissänkningersättning betalas i enlighet

med de mängder frö som köpts under en kalendermånad.

Ansökan om betalning av prissänkningssättning skall jämte behövliga utredningar månatligen tillställas jord- och skogsbruksministeriet.

Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer prissänkningssättningen och sköter utbetalningen av den till växtoljefabrikerna.

8 §

Växtoljefabrikenas skyldigheter

En växtoljefabrik skall föra odlingsavtalsregister och bok över inhemska oljeväxter så att därav framgår de frömängder som köpts enligt odlingsavtal, användningen av frö för oljeutvinning och de erhållna mängderna olja och oljekraftfoder samt de till odlarna redovisade priserna jämte prissättningsgrunder.

Växtoljefabriken är skyldig att för en tjänsteman som förordnats av jord- och skogsbruksministeriet för granskning förete sin kostnads-kalkyl och alla behövliga räkenskapshandlingar och andra handlingar samt att även annars bistå vid granskningen.

9 §

Följder av underlåtelse

Om en växtoljefabrik trots uppmaning underlåter att föra bok enligt 8 § 1 mom. eller att

fullgöra vad som ålagts fabriken i 2 mom. i samma paragraf, kan jord- och skogsbruksministeriet ställa in utbetalningen av prissänkningssättningen räknat från den tidpunkt då underlåtelsen konstaterades.

Prissänkningssättning som betalats utan grund eller till ett för högt belopp återkrävs enligt lagen om handhavande av utdelnings- och övervakningsuppgifter (88/71).

10 §

Affärshemligheter

Uppgifter som skall anses som affärshemligheter och som har fåtts med stöd av denna lag får inte användas till enskild fördel eller röjas för utomstående.

11 §

Fullmaktsstadgande

Närmare föreskrifter om verkställigheten av denna lag meddelas vid behov av jord- och skogsbruksministeriet.

12 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1993 med undantag av 4 § 2 mom. som träder i kraft den 1 september 1992. Lagen gäller oljefrö som odlas här skördeåren 1993/94—1995/96.

Helsingfors den 27 maj 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Minister *Ole Norrback*